

INHOUD

VOORWOORD

xvii

DEEL 1

HET ONTSTAAN EN VERLOOP VAN ZIEKTEN

1 INLEIDING

- 1.1 Ziekte: concepten en begrippen
- 1.2 Verschijnselen van ziekte
- 1.3 Diagnostisch onderzoek
- 1.4 Ziekteverloop
- 1.5 Oorzaken van ziekte
- 1.6 Risicofactoren
- 1.7 Gezondheidsbevordering en preventie
- 1.8 De behandeling

2 AANDOENINGEN VAN HET AFWEERSYSTEEM

- 2.1 Afweersysteem
 - 2.1.1 Aspecifieke afweersysteem
 - 2.1.2 Specifieke afweersysteem
- 2.2 Leeftijd en het afweersysteem
- 2.3 Immunologisch laboratoriumonderzoek
- 2.4 Allergie
 - 2.4.1 Type-I-allergie
 - 2.4.2 Type-II-allergie
 - 2.4.3 Type-III-allergie
 - 2.4.4 Type-IV-allergie
 - 2.4.5 Allergie-onderzoek en behandeling

2.5 Auto-immuunziekten

- 2.5.1 Lupus erythematoses
- 2.5.2 Sclerodermie
- 2.5.3 Syndroom van Sjögren

2.6 Immuundeficiëntie

- 2.6.1 Vier fasen van hiv-infectie

2.7 Kanker van het immuunsysteem

- 2.7.1 Hodgkin-lymfoom
- 2.7.2 Non-Hodgkin-lymfoom

3 INFECTIEZIEKTEN

3.1 Inleiding

3.2 Basisbegrippen

3.3 Overdracht van infectieziekten

3.4 Nosocomiale infecties

3.5 Infectieziektebestrijding

- 3.5.1 Beroepsmatige blootstelling aan bloedoverdraagbare aandoeningen

3.6 Pathogene micro-organismen

- 3.6.1 Virussen
- 3.6.2 Bacteriën
- 3.6.3 Protozoën
- 3.6.4 Schimmels
- 3.6.5 Helminthen
- 3.6.6 Prionen

3.7 Behandeling van infectieziekten

3.8 (Opnieuw) opkomende infectieziekten

3.9 Kinderziekten waartegen wordt gevaccineerd

- 3.9.1 Bof
- 3.9.2 Mazelen

- 3.9.3 Rodehond
- 3.9.4 Difterie
- 3.9.5 Kinkhoest
- 3.9.6 Tetanus
- 3.9.7 Poliomyelitis
- 3.9.8 Haemophilus influenzae type b
- 3.9.9 Streptococcus pneumoniae

4 KANKER

- 4.1 Inleiding
- 4.2 Epidemiologie
- 4.3 Tumorfoming
- 4.4 Naamgeving van tumoren
- 4.5 Bekende risicofactoren voor kanker
- 4.6 Symptomen van kanker
- 4.7 Etiologie van kanker
- 4.8 Diagnostiek van kanker
 - 4.8.1 Laboratoriumonderzoek
 - 4.8.2 Beeldvormend onderzoek
 - 4.8.3 Biopsie
- 4.9 Stadiëring van kanker
- 4.10 Behandeling van kanker
 - 4.10.1 Operatie
 - 4.10.2 Bestraling
 - 4.10.3 Chemotherapie
 - 4.10.4 Hormonale therapie
 - 4.10.5 Immunotherapie
 - 4.10.6 Targeted therapie
- 4.11 Kankerpreventie

5 ERFELIJKHEID EN ZIEKTE

- 5.1 Inleiding
 - 5.1.1 Chromosomen
 - 5.1.2 Genen en erfelijkheid
 - 5.1.3 Het menselijk genoom en erfelijkheid
- 5.2 Overdracht van erfelijke aandoeningen
 - 5.2.1 Autosomaal dominante erfelijke aandoeningen
 - 5.2.2 Autosomaal recessieve erfelijke aandoeningen
 - 5.2.3 Geslachtsgebonden overerving

- 5.2.4 Familiaire aandoeningen

5.3 Chromosomale aandoeningen

- 5.3.1 Syndroom van Down

5.4 Geslachtsgebonden afwijkingen

- 5.4.1 Syndroom van Turner
- 5.4.2 Syndroom van Klinefelter
- 5.4.3 Interseksualiteit

5.5 Aangeboren aandoeningen

5.6 Erfelijkheidsvoorlichting en -onderzoek

- 5.6.1 Prenatale screening
- 5.6.2 Prenatale diagnostiek
- 5.6.3 Neonatale screening: de hielprik
- 5.6.4 Gentherapie

DEEL 2 AANDOENINGEN VAN DE ORGAANSTELSLS

6 AANDOENINGEN VAN HART- EN VAATSTELSEL

6.1 Anatomie en fysiologie in het kort

- 6.1.1 Anatomie en fysiologie van het hart
- 6.1.2 Anatomie en fysiologie van de bloedvaten

6.2 Diagnostisch onderzoek 6.3 Hart- en vaatziekten

- 6.3.1 De rol van cholesterol en andere vetten bij hart- en vaatziekten
- 6.3.2 Aandoeningen van het veneuze vaatstelsel
- 6.3.3 Aandoeningen van het veneuze vaatstelsel
- 6.3.4 Stoornissen van de hartfunctie
- 6.3.5 Aandoeningen van het myocard
- 6.3.6 Aandoeningen van het endocard
- 6.3.7 Hartklepaandoeningen
- 6.3.8 Hartgeleidingsstoornissen

6.4 Hartfalen

6.5 Shock

6.6 Hartaandoeningen bij kinderen

- 6.6.1 Foetale en perinatale circulatie

6.6.2 Aangeboren hartafwijkingen

6.7 Leeftijdsgebonden aandoeningen

7 AANDOENINGEN VAN HET BLOED

7.1 Anatomie en fysiologie in het kort

7.2 Diagnostisch onderzoek

7.3 Anemie

7.3.1 Anemie als gevolg van een verminderde of gestoorde aanmaak

7.3.2 Hemolytische anemie

7.3.3 Hemoglobinopathieën

7.4 Polycytemia vera

7.5 Stoornissen in de hemostase

7.5.1 Trombocytopenie

7.5.2 Idiopathische trombocytopenische purpura

7.5.3 Stollingsstoornissen

7.6 Afwijkingen van de witte bloedcellen

7.6.1 Neutropenie

7.6.2 Eosinofilie

7.7 Leeftijdsgebonden aandoeningen

8 AANDOENINGEN VAN HET ADEMHALINGSSTELSEL

8.1 Anatomie en fysiologie in het kort

8.2 Veelvoorkomende symptomen van luchtwegaandoeningen

8.3 Diagnostisch onderzoek

8.4 Aandoeningen van de bovenste luchtwegen

8.4.1 Verkoudheid

8.4.2 Allergische rhinitis

8.4.3 Sinusitis

8.4.4 Tonsillitis

8.4.5 Pharyngitis

8.4.6 Laryngitis

8.4.7 Slaapapneusyndroom

8.5 Aandoeningen van de onderste luchtwegen

8.5.1 Griep

8.5.2 Longontsteking

8.5.3 Tuberculose

8.5.4 Chronic obstructive pulmonary disease (COPD)

8.5.5 Astma

8.5.6 Taaislijmziekte

8.5.7 Pleuritis

8.5.8 Pneumothorax

8.5.9 Atelectase

8.5.10 Longembolie

8.5.11 Longkanker

8.6 Asbestose

8.7 Leeftijdsgebonden aandoeningen

9 AANDOENINGEN VAN HET SPIJSVERTERINGSSTELSEL

9.1 Anatomie en fysiologie in het kort

9.2 Diagnostisch onderzoek

9.2.1 Fecesonderzoek bij darmziekten

9.3 Aandoeningen van de mond

9.3.1 Ontsteking van het mondslijmvlies

9.3.2 Mondkanker

9.4 Aandoeningen van de slokdarm

9.4.1 Slokdarmkanker

9.4.2 Slokdarmspataderen

9.4.3 Oesofagitis en gastro-oesofageale reflux

9.4.4 Hernia diafragmatica

9.5 Aandoeningen van de maag

9.5.1 Acute gastritis

9.5.2 Atrofische gastritis

9.5.3 Peptische zweren

9.5.4 Gastro-enteritis en voedselvergiftiging

9.5.5 Braken

9.5.6 Maagkanker

9.6 Aandoeningen van de darmen

9.6.1 Appendicitis

9.6.2 Malabsorptie

- 9.6.3 Coeliakie
- 9.6.4 Diverticulitis
- 9.6.5 Ziekte van Crohn
- 9.6.6 Colitis ulcerosa
- 9.6.7 Dikkedarmkanker
- 9.6.8 Darmobstructie
- 9.6.9 Prikkelbaredarmsyndroom
- 9.6.10 Aambeien
- 9.6.11 Dysenterie
- 9.6.12 Diarree en obstipatie

9.7 Leveraandoeningen

- 9.7.1 Geelzucht
- 9.7.2 Virale hepatitis
- 9.7.3 Levercirrose
- 9.7.4 Leverkanker

9.8 Aandoeningen van de galblaas

- 9.8.1 Galstenen
- 9.8.2 Cholecystitis

9.9 Aandoeningen van de alveesklier

- 9.9.1 Pancreatitis
- 9.9.2 Alveesklierkanker

9.10 Leeftijdsgebonden aandoeningen

- 9.10.1 Mond en slokdarm
- 9.10.2 Maag-darmkanaal
- 9.10.3 Lever en galblaas
- 9.10.4 Alveesklier

10 AANDOENINGEN VAN HET URINEWEGSTELSEL

10.1 Anatomie en fysiologie in het kort

- 10.1.1 Het nefron

10.2 Diagnostisch onderzoek

- 10.2.1 Anamnese en lichamelijk onderzoek
- 10.2.2 Bloed- en urineonderzoek
- 10.2.3 Beeldvormend onderzoek

10.3 Acute nieraandoeningen

- 10.3.1 Acuut nierfalen
- 10.3.2 Urineweginfecties
- 10.3.3 Ontsteking van de nieren
- 10.3.4 Niersteenlijden

10.4 Chronische nieraandoeningen

- 10.4.1 Nierinsufficiëntie
- 10.4.2 Chronische nierinsufficiëntie
- 10.4.3 Terminaal nierfalen
- 10.4.4 Overige chronische nieraandoeningen
- 10.4.5 Kwaadaardige aandoeningen

10.5 Aangeboren nieraandoeningen

- 10.5.1 Polycysteuze nierziekte
- 10.5.2 Overige aangeboren aandoeningen

10.6 Leeftijdsgebonden aandoeningen

11 AANDOENINGEN VAN HET VOORTPLANTINGSTELSEL

11.1 Anatomie en fysiologie van het voortplantingsstelsel van de vrouw

11.2 Diagnostisch onderzoek

11.3 Aandoeningen van de vrouwelijke geslachtsorganen

- 11.3.1 Ontsteking in het kleine bekken
- 11.3.2 Cervixcarcinoom
- 11.3.3 Endometriumcarcinoom
- 11.3.4 Myomen
- 11.3.5 Ovariumcarcinoom
- 11.3.6 Mammacarcinoom

11.4 Goedaardige aandoeningen van de borst

- 11.4.1 Fibroadenoom
- 11.4.2 Mammacysten
- 11.4.3 Fibrocystische veranderingen

11.5 Menstruatiestoornissen

- 11.5.1 Premenstrueel syndroom
- 11.5.2 Endometriose

11.6 Zwangerschapscomplicaties

- 11.6.1 Ectopische zwangerschap
- 11.6.2 Spontane abortus
- 11.6.3 Pre-eclampsie
- 11.6.4 Zwangerschapsdiabete

11.7 Leeftijdsgebonden aandoeningen bij de vrouw

11.8 Anatomie en fysiologie van het mannelijke voortplantingsstelsel

11.9 Diagnostisch onderzoek
11.10 Aandoeningen van de mannelijke geslachtsorganen

- 11.10.1 Prostatitis
- 11.10.2 Epididymitis
- 11.10.3 Orchitis
- 11.10.4 Cryptorchisme
- 11.10.5 Testiscarcinoom

11.11 Leeftijdsgebonden aandoeningen bij de man

- 11.11.1 Benigne prostaathyperplasie
- 11.11.2 Prostaatkanker
- 11.11.3 Erectiele disfunctie

11.12 Seksueel overdraagbare aandoeningen

- 11.12.1 Aids
- 11.12.2 Gonorrhoe
- 11.12.3 Syfilis
- 11.12.4 Chlamydia-infectie
- 11.12.5 Trichomoniasis
- 11.12.6 Herpes genitalis
- 11.12.7 Genitale wratten

12 AANDOENINGEN VAN HET ENDOCRIENE SYSTEEM

12.1 Anatomie en fysiologie in het kort

- 12.1.1.2 Hypofyse
- 12.1.2 Schildklier
- 12.1.3 Bijschildklier
- 12.1.4 Bijniere
- 12.1.5 De endocriene alvleesklier
- 12.1.6 Eierstokken en testes

12.2 Diagnostisch onderzoek

12.3 Aandoeningen van de hypofyse

- 12.3.1 Insufficiëntie van de hypofysevoorkwab
- 12.3.2 Hyperpituitarisme
- 12.3.3 Hypofunctie van de hypofyseachterkwab

12.4 Schildklier-aandoeningen

- 12.4.1 Hypothyreoïdie
- 12.4.2 Congenitale hypothyreoïdie
- 12.4.3 Hyperthyreoïdie

- 12.4.4 Struma
- 12.4.5 Schildklierkanker

12.5 Aandoeningen van de bijschildklieren

- 12.5.1 Hyperparathyreoïdie
- 12.5.2 Hypoparathyreoïdie

12.6 Aandoeningen van de bijniere

- 12.6.1 Aandoeningen van de bijnierschors

12.7 Hypofunctie van de alvleesklier

- 12.7.1 Diabetes mellitus

12.8 Afwijkingen van de geslachtshormonen

- 12.8.1 Hypergonadisme

12.9 Leeftijdsgebonden aandoeningen

13 AANDOENINGEN VAN HET ZENUWSTELSEL

13.1 Anatomie en fysiologie in het kort

- 13.1.1 Overzicht
- 13.1.2 Neuronen
- 13.1.3 Centrale zenuwstelsel
- 13.1.4 Perifere zenuwstelsel

13.2 Diagnostisch onderzoek

- 13.3 Hersen- en ruggenmergletsel
- 13.3.1 Traumatisch hersenletsel

13.4 Epilepsie

13.5 Cerebrovasculair accident

13.6 Aandoeningen van de hersenzenuwen

- 13.6.1 Trigemineusneuralgie
- 13.6.2 Bellse parese

13.7 Infectieziekten van het zenuwstelsel

- 13.7.1 Hersenvliesontsteking
- 13.7.2 Encefalitis
- 13.7.3 Poliomyelitis
- 13.7.4 Rabiës
- 13.7.5 Gordelroos
- 13.7.6 Tetanus
- 13.7.7 Botulisme
- 13.7.8 Syndroom van Reye

13.8 Degeneratieve neurologische aandoeningen

- 13.8.1 Ziekte van Alzheimer
- 13.8.2 Multipele sclerose
- 13.8.3 Amyotrofische laterale sclerose
- 13.8.4 Ziekte van Parkinson
- 13.8.5 Essentiële tremor
- 13.8.6 Ziekte van Huntington

13.9 Aangeboren aanlegstoornissen

- 13.9.1 Spina bifida
- 13.9.2 Hydrocefalus
- 13.9.3 Cerebrale parese

13.10 Hersentumoren

13.11 Leeftijdsgebonden aandoeningen

14 AANDOENINGEN VAN OGEN EN OREN

14.1 Anatomie en fysiologie van het oog

14.2 Oogonderzoek

14.3 Aandoeningen van de ogen

- 14.3.1 Refractieafwijkingen
- 14.3.2 Netvliesafwijkingen
- 14.3.3 Glaucoom
- 14.3.4 Cataract
- 14.3.5 Infecties en ontstekingen van het oog
- 14.3.6 Kleurenzienstoornissen en kleurenblindheid
- 14.3.7 Tumoren van het oog

14.4 Anatomie en fysiologie van het oor

14.5 Diagnostisch onderzoek van het oor

14.6 Aandoeningen van het oor

- 14.6.1 Aandoeningen van het uitwendige oor
- 14.6.2 Aandoeningen van het middenoor
- 14.6.3 Aandoeningen van het binnenoor

14.7 Leeftijdsgebonden aandoeningen

15 AANDOENINGEN VAN DE PSYCHE

15.1 Inleiding

15.2 Risicofactoren

15.3 Vroege signalen

15.4 Oorzaken van psychische aandoeningen

15.5 Psychiatrische diagnostiek

15.6 Behandeling van psychiatrische aandoeningen

15.7 Psychiatrische aandoeningen

- 15.7.1 Depressieve stoornis
- 15.7.2 Persoonlijkheidsstoornissen
- 15.7.3 Eetstoornissen
- 15.7.4 Angststoornissen
- 15.7.5 Bipolaire stoornis
- 15.7.6 Schizofrenie
- 15.7.7 Middelenmisbruik of -afhankelijkheid

15.8 Neurobiologische ontwikkelingsstoornissen

15.9 Leeftijdsgebonden aandoeningen

16 AANDOENINGEN VAN HET MOTORISCHE STELSEL

16.1 Anatomie en fysiologie in het kort

16.2 Diagnostisch onderzoek

16.3 Botziekten

- 16.3.1 Infectieziekten van de botten
- 16.3.2 Skeletafwijkingen door een vitamine- of mineraaltekort
- 16.3.3 Andere botafwijkingen
- 16.3.4 Botkanker
- 16.3.5 Botletsel: fracturen

16.4 Aandoeningen van de gewrichten

- 16.4.1 Artritis
- 16.4.2 Bursitis
- 16.4.3 Gewrichtsletsel

16.4.4 Carpale tunnelCarpale tunnel-syndroom

16.5 Spierziekten

- 16.5.1 Spierdystrofie
- 16.5.2 Myasthenia gravis
- 16.5.3 Spiertumoren
- 16.6 Leeftijdsgebonden aandoeningen**
- 16.6.1 Botten
- 16.6.2 Gewrichten
- 16.6.3 Spieren
- 17.11.3 Brandwonden
- 17.11.4 Hypothermie en bevroering
- 17.12 Leeftijdsgebonden aandoeningen**

17 AANDOENINGEN VAN DE HUID

- 17.1 Anatomie en fysiologie in het kort**
- 17.2 Diagnostisch onderzoek**
- 17.3 Huidafwijkingen**
- 17.4 Epidermale cysten**
- 17.5 Infectieuze huidaandoeningen**
- 17.5.1 Bacteriële huidinfecties
- 17.5.2 Virale huidinfecties
- 17.5.3 Schimmelinfecties van de huid
- 17.5.4 Parasitaire huidinfecties
- 17.6 Allergie en overgevoeligheid van de huid**
- 17.6.1 Urticaria
- 17.6.2 Eczeem
- 17.6.3 Rosacea
- 17.6.4 Psoriasis
- 17.7 Goedaardige tumoren**
- 17.7.1 Moedervlekken
- 17.7.2 Vaatgezwollen
- 17.8 Huidkanker**
- 17.8.1 Non-melanoma huidkanker
- 17.8.2 Melanoom
- 17.9 Aandoeningen van de talgklieren**
- 17.9.1 Acne vulgaris
- 17.10 Pigmentaandoeningen**
- 17.10.1 Albinisme
- 17.10.2 Vitiligo
- 17.10.3 Sproeten en leverschimmels
- 17.10.4 Melasma
- 17.11 Huidletsel**
- 17.11.1 Drukplekken
- 17.11.2 Likdoorns